

og Provstinden er buden til Gildes — og Doktoren med, kan jeg forstaa — for han har da hisset Flaget li' esom de andre. . . . Naa, Anders Jensen har jo Gaverne til'et. Men det er Pinedød itte alle, der kan gi'e deres Børn en saadden Begængelse«.

»Nej«, sagde Elsebeth og saae atter ud over Fjorden.

I det samme blev der kaldt paa hende inde fra Kirkegaarden. Den Gamle bød Farvel. Selv tog hun Barnet ved Haanden og gik ind imellem Gravene.

Hun gik hen til en øde Plads bagved Kirken, hvor to Mænd var beskæftiget med at grave en Grav, idet den ene af dem stod nede i Graven og kastede Gruset op til den anden, der atter skovlede det sammen i høje Bunker langsmed Siderne. Da hun naaede derhen, sad denne sidste paa Hug ved Randen af det næsten færdiggravede Hul og betragtede opmærksomt et stort brunt Dødningehoved, som Manden nede i Graven rakte op imod ham paa sit Skovlblad.

Denne — en brændevinsrød Lillelunder i Niels Nilens Lignelse — raabte helt fornærmet til Elsebeth:

»Hvad er det for noget Narreri? Du vil da

itte fortælle os, at det skal være hende her,
... hun var jo kuns et bitte en«.

»Ja, hun var tre Aar«, svarede Elsebeth.

»Jamen, saa ligger hun jo slet itte her, og
det hele er noget Vrævl og Sludder«.

»Jeg veed ikke ... det har dog Ane Klokkers altid sagt«.

»Jamen, se dog her«, tog den anden Mand
sagtmodigere tilorde efter forsiktig at have
taget det kuglerunde Hoved paa sin Skovl og
baaret det hen til hende. »Det er jo af et helt
voksent Mennneske ... og bare et Par gamle
Tandstumper sidder der ... og sikken et Bag-
ho'ede!«

»Stop!« udbrød pludselig Manden i Graven
og rakte en Finger i Vejret. »Nu har jeg det!
Det er Dælen raspe mig ... hm! ... Jeg me-
ner, det er sgu ham, den Gamle fra Lynge-
gaarden«.

»Hvem er'et?« spurgte begge de andre.

»Kan du itte huske ... Anders Mortens Svi-
gerfar, ham den gamle La's med Træbenet,
som kom paa Fattiggaarden og døde af de her
Kopper. Han kom i Graven her før jeres Tøs
og kom derned igen etter hende ... det er
li'esaa bestemt, for jeg var selv med til at ka-
ste Graven. Vent nu barestens et Øjeblik, saa
kommer hun«.

Og dermed spytte Manden i Næven og tog fat paany. Grus og Sten og Kistestumper blev kastet op tilligemed brune, mørre Knogler af et fuldvoksent Menneske.

Elsebeth stod rolig med sin lille Pige i Haanden og fulgte agtpaagivende — en Smule sky — Skovlens Bevægelser, mens Barnet hvert Øjeblik med frygtsom Nysgerrighed løftede sig paa Tærne for at kigge ned i Graven.

»Hvad er dette her?« mumlede omsider Manden dernede og rakte et Stykke af et Halsbaand op, hvorpaa der sad en irret Knap.

Det gav et Ryk i Elsebeth.

»Ja, det er hendes,« sagde hun pludselig stærkt bevæget og tog tøvende Baandstumpen af hans Haand. »Nu husker jeg det. Hun fik det med sig i Kisten.«

Det var, som om Barnets Billede med eet blev levende for hende, . . . og nu kom der flere spinkle Knogler tilsyn mellem Kistestumperne i det opkastede Grus og tilsidst et lille Barnehoved, paa hvis Nakkeparti der endnu sad lidt Hud med en Lok rødligt Haar.

Elsebeth lagde sig hulkende paa Knæ ved Graven og samlede varsomt Stykke for Stykke af de smaa Ben op i sit Forklæde. Taarerne strømmede ned over hendes Kinder, og hun holdt krampagtig Forklædets Flige ind imod

sig som for endnu engang at trykke Barnet til sit Hjælte.

»Mo'er,« hviskede den lille Lotte, blaa paa Kinderne. »Er det Søster Ane-Mette?«

Moderen nikkede blot. Hun kunde ikke faa et Ord frem for Sindsbevægelse.

Kort efter peb Kirkegaardsportens Hængsler. Ane Klokkers kom løbende med fire Karle, der bar Madkurv og Ølflasker.

»I maa skrubbe jer... nu kommer de!« raabte Klokkerkonen til Graverfolkene, idet hun aabnede ind til Taarnrummet, ... og lidt efter rungede det første Sæt Toner af den store Døds-klemten til fire Mark og otte Skilling ud over Dalen.

Dernede kom nu ganske rigtig Ligtoget drægende ud fra den flagsmykkede By . . . Vogn paa Vogn i en uoverskuelig Række. Først selve den blomsterdækkede Kiste paa en nymalet Fjedervogn, derpaa Provstens Kalesche og Dok-torens lille Ponykøretøj. Skridt for Skridt drog det lange Tog frem mellem de grønne Agre. Der gik henimod en Time, inden det naaede op til Kirken.

Imidlertid havde Elsebeth henne i et afsides Hjørne ved Kirkegaardsmuren gravet Jorden op under en Græstørv og der samlet alle Benene af den lille Ane-Mette. Derpaa havde hun

kastet Graven til og lagt Tørven over, og Lotte havde anbragt sin Krans ovenpaa. De var netop færdige hermed, da Følget strømmede ind gennem Porten.

Det var et statligt Følge — og blev en statelig Jordfærd.

Den lille Degen vimsede omkring inde i Kirken som en Skade, hviskede og tiskede embedsvirrig med Provsten, snoede sig med udtryksfuld Deltagelse om den sørgende Fader og den hulkende Moder og ledede endelig Salmesangen med et saa ødselt Forbrug af Stemmekraft, som om han var betalt for det . . . hvad han forøvrigt ogsaa var. Provsten holdt en Tale paa en stiv Klokke-time foran Kisten, og efter Jordpaakastelsen ude paa Kirkegaarden blev han ved at tælle helt op til hundrede under den »stille Bøn« bagved Hatten. Ja, om det saa var Kirkeklokkerne, saa slyngede de tilsidst deres Toner op imod Himmelnen med en Vælde, som om de indtrængende vilde minde Vorherre om, at det var selve den rige Anders Jensens Barn, han nu havde taget i sin Varetægt.

Henne i Kirkegaardens Hjørne stod ubemærket Elsebeth med foldede Hænder og lyttede til disse stærke Klokker. Hun var saa let om

Hjærtet nu, følte sig som en, der havde betalt
en gammel, tyngende Skyld. Og hun gik hjem
med det trøstefulde Haab, at Vorherre nu og-
saa nok en Gang vilde tage godt imod hendes
lille Ane-Mette.

IDYL

Naar Høst er vel tilende og Sommerens Fugle draget bort og Sæden ligger godt gemt i Stakke og Lader, kan det undertiden hænde, at Folk, bedst som de gaar omkring og har travlt med at berede sig paa Vinteren, overraskes af en Række festligt skinnende Solskinsdage. Der kommer en Grøde i Lusten, saa Bonden ganske ængstelig skotter til sin nye Rug, der skyder i Vejret som paa en Foraarsdag. Spirer og spildte Korn, der for længst har trykket sig ned under Mulde og givet sig Vinteren i Vold, farer paa een Gang op i lange Straa og ser sig som i glad Forundring omkring fra Grøfstekanter og Stubmarker. Skovene svulmer i broget Fylde, og hist og her i Bondens Haver begynder Frugttræerne at skyde nye Blomsterknopper.

Men pludselig en Nat farer der en frostkold Vind henover Landet; og Folk, der om Morgen gen kigger gennem Vinduet ud til deres

Blomsterbede, ser Træerne hænge med Bladene, — Festglansen er som blæst bort. Engene falmer; Rugmarken sygner hen. I tunge Oktobertaager ruller Vinteren langsomt frem over rustbrune og ræverøde Skove.

Bonden skutter sig og gaar ind i sin lune Stue, hvor hans Kone pusler om paa bløde, varme Filtsko og rydder op efter den urolige Sommer. De har deres paa det tørre. De kan trygt sætte sig til Hvile til den gudsvelsignet lange Vintervale, som ikke forstyrres men tværtimod yderligere forsødes af Tærskemaskinens fornøjelige Snurren og den hyggelige Lyd af Husmandens travle Plejl ovre paa Logulvet.

Dog, endnu eet uopfyldt Krav har Sommeren efterladt dem: det er det store Mikkelsgilde.

Den rige Mads Monsens Søn, den kønne Olav, stod en Eftermiddagstime inde bag Karlekammervinduet og strakte sine Lemmer efter Middagssøvnen, da Tjenestepigen Ane gik over Gaardspladsen og ind i Stalden til en yversyg Ko, der skulde malkes hver tredje Time. Han fik sin Pibe stoppet, tog sin Hue fra et Søm paa Dørstolpen og slentrede ud.

Ovre i Stalden kom han bag paa Ane, der havde sat Malkespanden fra sig for at binde sit ene Hosebaand. Han vilde liste sig hen og grike hende om Benet; men i det samme vendte hun sig om, og da hun saae, hvem det var, lod hun hastig Kjolen falde og blev rød.

»Du blev da ikke skrämt, Ane?« sagde han skratleende og blev staaende i Døren.

»Næ,« svarede hun mut, greb Spanden og skrævede over den godtningfylde Grebning, stak derpaa sine Skørter ind mellem Knæene og satte sig ved en stor rød Ko, der langsomt vendte Hovedet om imod hende med et lidende Udtryk, idet hun begyndte at trække i Patterne.

Ane var en lille attenaarig Tyksak, som Karlene aldrig kunde lade være i Fred. Hun var en Husmandstøs nede fra »Aahusene« og saae saa forkuet og forpusket ud, at alle mente uden Samvittighedsskrupler at kunne behandle hende saadan, som de helst vilde. Det var ikke til at tænke paa, at nogen af de unge Mandfolk kunde gaa hende forbi uden at nappe hende et af de Steder, hvor hun var fyldigst; og selv om denne Medfart endnu ikke havde haft slemme Følger for hende, saa havde den dog præget hendes Væsen og navnlig hendes Blik, der — sky og surmulende — vogtede paa alle de Mænds Hænder, der kom i hendes Nærhed.

Olav havde da ogsaa lige siden den Dag, hun fæstedes til Gaarden, betragtet hende som sin lovlige Ejendom, skønt han godt vidste, at hun var forlovet med en vis Mathias — et sølle Skrog, som lod sig benytte af Bønderne til al Slags Sjovearbejde som at tømme Latrinkulerne og oprense de mudrede Mosegrøfter.

Det var nu ellers ikke, fordi Ane var nogen Skønhed. Som hun sad der sammenbøjet under Koen med Hovedet indbundet i et gammelt Uldtørklæde, der var knyttet under Hagen i en uformelig Knude, lignede hun mere en Trold end et Menneske. Olav havde da ogsaa længe betænkt sig paa, om han skulde have noget at gøre med hende; men nu havde han bestemt sig. I de sidste Dage havde han gjort de indledende Skridt.

Han havde stillet sig op lige ved Siden af hende med Ryggen lænet mod den syge Kos Bagpart, med begge Hænderne i Bukselommerne og Fødderne langt fremme. Piben dinglede frit ned fra Munden.

Der var sommerlig lunt derinde under det lave Loft, hvor tretten ophedede Kør stod og daskede sig over Ryggen med de klisterede Haler. En Os af friskdampende Gødningevand gennemstrømmede af og til det halvmørke Rum og blandede sig med den gennemtrængende Lugt af Gulerodstop og Roeblade.

De var ene i den store Længe; og ved hver nok saa lille Bevægelse, Olav gjorde, gik der et Ryk gennem Anes Legeme — helt ud i de tykke, røde Hænder — hvorved Koen atter vendte Hovedet i Baasen og saae paa hende med store, taalmodigt lidende Øjne.

Olav, som mærkede hendes Skyhed, kunde ikke lade være at trække paa Smilebaandet.

»Hun er nok blødmalkend'« sagde han saa med en Hentydning til Koen og uden at tage Piben af Mundens.

»Ja.«

Han saae længe selvtilfreds smilende ned paa hende. Lyset fra et Staldvindue faldt i en bred Stribe henover hans gulkrøllede Haar, hvoraf en tyk Tot stak frem foran den tilbageskudte Hue.

Pludselig opdagede han, at Anes Overkrop rystede. Og da han skulde se nærmere til, gled et Par Taarer ned gennem Snavset fra hendes Kinder.

»Hvad Fanden! . . .« begyndte han og tog nu endelig Piben af Mundens.

I det samme slap hun Yveret og kastede sit indbundne Hoved ned paa Armen. Lidt efter hørte han hende snøfste.

»Jeg tror, Gu' straf mig, du er gaaet fra Snøsen, Ane. Hvad ska'r dig?«

»Du kan bare la' mig gaa« — mukkede hun nede i Forklædet. »Jeg har aldrig fornærmet nogen af jer. I skal bare la' mig gaa . . .«

»Herre Gud, bitte Ane — jeg har jo da ingen Fortræd gjort dig, veed jeg. Hvad er her at ta'e paa Veje for? . . . Jeg vilde, mænte, bare ha'e spurgt dig, om vi ikke skulde ha'e en Dans sammen imorgen til Mikkelsgildet. Det er sgu da ikke noget at skabe sig for, sku' jeg tro. — Men nu kan det være lige meget. Vi kan jo ogsaa være li'e go'e Venner for det, tænker jeg.«

Han lettede paa sig som for at gaa. Men Ane var pludselig bleven tavs og havde endog hævet Hovedet lidt op fra Armen for at høre bedre.

Men nu lød der Træskotrin ude i Gaarden. Olav skridtede i Hast over Grebningen og listede bort gennem Bagdøren ud til Møddingen.

— — Det var Faderen, der endelig var kommen op af Middagssøvnen. Han blev staaende i en tankefuld Stilling med Hatten i Haanden paa det nederste Trin af Stuehusets temmelig høje Stentrappe og kløede sig bag det ene Øre med sin Pibespids. Rige Mads Monsen var en anselig Mand med et glat barberet Ansigt og svulmende røde Læber, der altid var ligesom fugtige af Fedt. Op over den lave Pande bu-

skede der sig et tæt, graat, smaakrøllet Haar, der groede ham dybt ned i Nakken og langt frem over Ørerne, hvor det var sammenvokset med et Par smaa Bakkenbarter.

Han havde vel staaet en halv Snes Minutter hensunken i Betragtninger, om hvis Natur han dog selv kun havde højst uklare Forestillinger, da Gaardens Røgterdreng »Lillelavs«, kom ind gennem Porten med en Skovl paa Skulderen. Det var en lille bleg Fyr paa 12—13 Aar med en allerede ganske sammensunken Figur og krumme Knæ. Hans Hoved var bedækket med en gammel Soldaterkasket, der hang ham helt ned over de store, blaafrosne Øren; de nøgne Fødder slæbte paa et Par tunge, jærnbeslaaede Træsko, og hans Fingre var stive og sorte af at have rodet i den vaade Jord ude i Roekulerne.

Da kan kom ind i Gaarden, stillede han Skovlen op ad Muren ved Porten og gik videre med lange Skridt og Hovedet dybt mellem Skuldrene — ligesom en gammel Arbejder. Og da han i nogen Afstand hørte Skovlen falde, vendte han straks om og rejste den op igen.

»Det var Ret, Lillelavs! Saadan skal det være!« sagde hans Husband opmunrende og satte endelig sin Hat paa, mens Lavs rejste Hovedet, som om han først nu bemærkede ham.

Efter at Mads Monsen endnu en lille Stund havde staaet og sundet sig ovenpaa den lange Middagshvile, tændte han sin Pibe og stil-lede sig ud i den aabne Port for herfra at holde Øje med sine Arbejdsvolk ude i Pløjemarken. Men Taagen laa i dette Øjblik saa tæt over Byen, at man næppe kunde se tværs over Gadekæret. Kun i Syd skimtedes bag et Stendige et skraanende Husmandsvænge, i hvis stenede Jord en duknakket Gamling gik og stred bag en lille, svajrygget og krogbenet Hest, der lagde sig frem i Selen og efter bedste Evne slæbte Ploven gennem Rugstubben.

Byen laa i en forfærdelig Søle efter fire Dages Ruskregn. En Række fede Ænder kom vral-tende midt paa Vejen nede fra Gadekæret og syntes med stort Velbehag at plaske gennem den jævne, graa Vælling, der laa over Køre-banen. Ovre hos Sognefogdens galede en Hane. Ellers var der ganske stille.

Pludselig var der nogen, der hostede inde i Taagen bagom Lo-Gavlen. Fire Fattigkoner med tunge Skovknipper paa Ryggen kom i en tavs Række — den ene bag den anden — dra-gende gennem Pludderet, der med en sjap-pende Lyd stænkede dem højt op under Klæ-derne.

»Guds Hjælp til Arbejdet!« sagde Mads Mon-

sen, der altid var faderlig venlig mod Fattig-folk. Og der svaredes med et fremmumlet »Tak« fra hver af Konerne, efterhaanden som de kom ham forbi.

Men netop som den sidste af dem var kom-men ud for ham, lod hun sin Byrde glide ned ad Ryggen; og mens de andre tavst fortsatte deres Vej, satte hun sig forpustet ned paa Knip-pet, idet hun trykkede Haanden ind i Siden med en klagende Stønnen.

Det var Anes Moder, en høj, midaldrende Kone med et gulbrunt Mumieansigt, hvorover Sved og Taage drev ned. Pjalterne om hendes magre Krop var gennemtrukne af Vand; og ovenover et Par opblødte Tøjstøvler, der var snøret til Fødderne med Sejlgarn, saae man — saaledes som hun i Øjeblikket sad — det nederste af de tilstænkede, nøgne Lægge, der var knudrede af opsvulmede Aarer.

»Hva' . . . er det dig, Maren An's?« udbød Mads Monsen. »Du kommer fra Skoven?«

Konen nikkede blot; hun havde endnu ikke Vejr til at tale.

»Fra Vesterskoven?«

»Ja.«

»Naa — ja ja! Hvordan gaar det saa ellers derhjemme til jert?«

»Aa, Gu' hjælp os!« stønnede Konen og blev

ved at tørre sig over det lille leverbrune An-sigt med en Flig af sit Skørt.

Men pludselig slap Mads Monsen Pibespidsen af Mundens og saae med opspilede Øjne op og ned ad hende.

»Hvad for no'et? . . . Jeg troer, Gud straffe mig, Maren, at du nu er paa Gled igen.«

Konen holdt op med at tørre sig, snød Næs-en i Skørtet og lagde Hovedet i Haanden uden at svare.

»Er det den ellevte, Maren?«

»Det er den ellevte — ja.«

»Men — Herre Jesu Død og Plage! — vil det da aldrig slutte med jer to? Der er jo dog Ræsonlighed i alting.«

»Ja, Gud veed, hvad der er — Mads Mon'? Jeg tykkes nu, det gerne gaar saadden her i Verden, at de, som har no'et at gi'e dere Bø'en, de faar ikke no'en. Men bare Stodderen hænger Bøvserne over Sengestokken, saa —.«

Mads Monsen maatte atter tage Piben af Mundens. Han kunde ikke lade være at le højt.

Men da saae Konen pludselig paa ham med et indædt arrigt Blik og sagde:

»Ja, du har let ved og snak', du Mads! Du kunde ha'e ladt mig i Fred den Gang, — saa havde kanske baade et og andet været ander-ledes. Det skal du vide!«

»Naa, naa,« tyssede Bonden, rød i Hovedet, og saae sig ængstelig om. »Lad os ikke snakke om de gamle Sager . . . Jeg har da ogsaa mangen Gang givet dig en god Haandsrækning, veed jeg.«

Konen mumlede nogle uforstaaelige Ord, rejste sig derpaa og fik igen med en Del Besvær Brændeckippet op paa sin Ryg.

»Naa ja, Farvel da, Maren!« raabte Mads Monsen efter hende. »Og saa sees vi jo imorgen til Mikkelsgildet. Kom bare med alle Røllingerne. I skal, min Tro, ikke komme til at lide Nød!« — —

Maren An's og hendes Mand havde deres Bolig i en Samling graa Lerhytter, kaldet »Aahusene«, der laa nede ved en vidtstråkt Mose-sump, hvori et Aaløb sivede ud. Selve Byen med Kirke og otte-ti statelige Bøndergaarde laa hyggeligt og lunt oppe mellem Bakkerne, der skærmede den for de barske Norden- og Vestenvinde. Især om Foraaret, naar Frugttræerne i Bøndernes Haver stod i Blomst, og Bakkeskødet grønnedes, og Storken byggede paa Kirketaget, var Byen den yndigste Idyl at se til.

I umindelige Tider havde den ligget der i fredelig Ensomhed, borte fra Alfarvej og ganske uberørt af saadanne aandelige Strømninger,

der andre Steder i Landet havde stiftet Ufred og avlet Nag og Fjendskab mellem Befolkningen. Nu og da i Tidens Løb var ganske vist en Gaard bleven flyttet ud; og efterhaanden som Jordværdierne var stegne og Markerne blev forbedrede, var Stuehusene opførte af brændte Sten og havde faaet Bræddegulve og oljemalede Vægge og fine Mahognimøbler; men det var altsammen sket lidt efter lidt, saa ingen egentlig mærkede Overgangen eller tænkte paa, at det i Virkeligheden var bleven en ganske anden By end den fattige og fortrykte, der for et Par Menneskealder siden skjulte sig her mellem forsømte Agre, — den Gang, da dens Mænd og Kvinder endnu maatte frugtbargøre Herregårdens store Hovmarker med deres Sved.

»Aahusene« derimod havde ikke forandret sig. Deres Værdier var ikke stegne. De laa der i den samme lergraa Række og støttede sig i deres Affældighed til hinanden med en Lude hist, en Gaylvæg her — ligesom besjælede Væsner, der lagde Panderne mod hinanden for at grunde over deres Skæbne.

Rundt om paa Dørtærsklerne sad den Guds Velsignelse af blege, svampede Børn, der ruges ud i Fattigfolks mugne Halmsenge. Mens Slægten oppe i Bøndergaardene voksede sig bestandig større og rankere, opklækkedes der i disse

Hytter Kuld paa Kuld af Vantrivninger med lange Arme og store, tomme Hoveder mellem uformelige Skuldre, . . . bestemte til at lægge deres »Værdier« rundt om i Bondens Marker og Moser.

Det kunde vel en Gang imellem hænde, især naar Vinteren nærmede sig, og Lemmerne var ømme efter den slidfulde Høst, og Bonden hyggede sig inde i sin lune Gaard mellem de tæt-fyldte Lader, at en og anden af disse Hyttefolk, der i Mørkningen, vaad og foraset, slæbte sig hjem til sin nøgne Stue, følte det værke inde i det tomme Hoved af stridbare Tanker eller stemme for Brystet med noget ubestemt noget — en nagende Smerte — et Skrig, der vilde frem.

Men det kom ikke frem; det kom aldrig frem. Det værkede blot et kort Minut og svandt saa stille bort i fornyet Slæb — ligesom Aaen, der sivede ud i den dybe Mosesump.

. . . Og paa den Tid var det saa ogsaa, at Bønderne bød ind til det store Mikkelsgilde paa Kroen.

*

*

*

Bordene var dækkede inde i de tilrøgede Gætestuer ved Siden af den store flagsmykkede Dansesal, der foreløbig tjente til Opholdssted

for dem, der enten havde spist eller ventede paa at komme til at spise. Skønt der var anbragt to Borde i hver Stue, maatte der nemlig spises i flere Hold. Alt, hvad der af Aahusenes Befolkning kunde kravle, lige til gamle Krøbblinge og tre Ugers Pattebørn, havde indfundet sig. Selv dødssyge Personer rejste sig paa denne Dag af deres Seng for at deltage i det store Gilde, som man i Uger havde snakket om og i de sidste fireogtyve Timer forberedt sig til, forsaavidt som de fleste af dem i den Tid saa godt som ingenting havde nydt.

Tiltrods for den sammenstuvede Menneskemængde var der næsten stille i de Stuer, hvor der spistes. Man bare spiste. Store Lerfade med varm Suppe, Lammekød og dampende Kartofler blev baaret ind og tømtes i samme Nu som ved et Hekseri. Bøndernes Koner, som ikke deltog personlig i Opvartingen men gik rundt og gav Ordre, skyndte paa Pigerne, der bar ind. Frisk Stegeduft tilligemed Lugten af Brændevin og Øl trængte uafladelig ind til de ulykkelige i Dansesalen, der endnu ikke havde spist, og som gik blaablege omkring med Hænderne foldede over deres rumletomme Maver.

I gamle Dage var Gildet altid bleven holdt paa selve den hellige Mikkels Aften; men i de senere Aar med disses fremskredne Rodfrugt-

dyrkning havde Bønderne foretrukket at op-sætte det, indtil Roerne var af Marken. Samtidigt havde de forlagt det hjemme fra Gaardene her til Kroen for at skaane deres egne, pæne Stuer og gjort det til et stort Sammenskuds-gilde for at spare paa Omkostningerne.

Endnu efter tre Timers Forløb spistes der. Dog sad man nu noget mindre sammenstuvet omkring Bordene, hvorimod Trængselen inde i Salen og ude paa Gangene stadig øgedes, lige-som ogsaa Lystigheden var i hurtig Stigen. Alle, lige til Børnene, svinglede om i en Salighedstilstand, der dog, selv for de fleste af Mændenes Vedkommende, mindre var en virkelig Beruselse end, hvad man i Aahuse-Sproget kaldte for en »Maddonnert«. Karlene gik omkring med Kasketterne bag i Nakken og omfavnede hinanden; og et Par smaa, stive Husmænd, der havde faaet fat i Cigarer, havde stillet sig udenfor paa Vejen, hvor de med fremskudte Maver og Hænderne dybt i Bukselommerne medlidende betragtede de Køretøjer fra Nabosognene, der tilfældigt kom forbi.

Opad en Væg inde i Dansesalen og uden at tage Del i Lystigheden stod en gammel Mand og stirrede ud i Luften med et Par store, farveløse, halvblinde Øjne. Hans langskødede Vad-melsfrakke, der var hvid i Syningen af Ælde,

sad ham højt op i Nakken og naaede ham næsten ned til Hælene, og de blaa Bukser hang som en Sæk omkring hans krogede Ben. Tiltrøds for Alderen var derimod hans Haar endnu ganske brunt og kun falmet nedenfor den Rand, hvorefter Kasketten havde siddet.

Mads Monsen, der optraadte som en Slags Overvært, kom hen og slog ham gemytligt paa Skulderen.

»Naa, er I der, Jens Mathiesen! Har I faaet noget i Skrutten, hva'? . . . I var nok ellers ude med Kæresten igaar . . . Jeg siger, I var nok ude i Pløjemarken med Lotte.«

Den gamle, der var faret sammen, skyggede for Øjnene med en stor, malmbrun Haand og saae uforstaaende og med mimrende Mund paa den store Bonde.

En ældre, tarvelig, men net klædt Kone med blanke, brune Øjne kom ud fra en Klynge Kvinder tæt ved og lagde sin Haand paa hans Frakkeærme.

»Han si'er, Jens, at du var i Pløjemarken igaar med Lotte.«

»Ja — ja,« svarede han nu endelig med en hæs, næppe forstaaelig Stemme. »Det — det gik kun trøgt, Mads Mon'; det gik kun trøgt.«

»Naa ja; Lotte bli'er jo osse snart no'et tynd i'et, Jens Mathiesen.«

»Han si'er, at Lotte bli'er snart no'et tynd i'et,« gentog after Konen, idet hun saae ham op i Ansigtet; hun var endnu en Smule mindre end han.

»Ok ja — ja; det maa I nok si'e,« svarede han saa igen og rystede paa sit lille Hoved.
»Det gaar ner a' Bakke med hende, Mads Mon'; . . . nu vil hun ikke længer skyde Møget fra sig, stakkels Skrog. Og man har jo itte no'et at gøre hende tilgode med, Mads Mon'.«

»Naa ja, hun er jo kun lille og trænger ikke meget. Og I gi'er hende dog vel lidt Kærne nu tildags?«

»Tre Nævefulder, Mads Mon'! Tre Nævefulder; — og for Resten af Pisken,« føjede han til med en Trækning midt imellem Smil og Graad.

»Ja; hun er jo gammel, Jens. Man kan jo ikke vente stort andet.«

»Han si'er, at Lotte er jo gammel,« gentog Konen, da han after saae spørgende frem og tilbage imellem dem. Men da han endda ikke syntes at fatte det, tog hun selv Ordet.

»Ja, aa ja — vi bli'er snart alle gamle og aflægs, Mads Mon'. Man maa jo ikke klage, nej; for Vorherre passer jo paa os allesammen, baade store og smaa; og selv om han nu ikke har øst op for En med den store Slev, saa

har vi jo dog meget at være taknemlig for.
Men det falder jo ligegodt lidt haardt, naar
man bli'er gammel, og alting falder fra, og —
og Alderdommen kommer, og man ikke veed,
hvor det skal gaa, saa — saa . . . «

»Naa, naa — Mo'er Mette! — I har jo Mathis.«

»Mathis,« gentog hun, kun halvt højt, og
saae uvis op paa ham fra den Forklædesnip,
som hun uroligt havde drejet mellem Fingrene,
mens hun talte. »Ja, Gu' veed.«

»Hva . . . Er der noget i Vejen med
ham?«

«Jeg veed ikke; — men det er der kanske
nok,« sagde hun og kastede atter hurtigt et
halvt sky, halvt spejdende Blik op paa Bon-
den. »Jeg tykkes, han er bleven saa underlig,
er Mathis . . . Og saa — saa dette Brændevin,
Mads Mon',« — der kom paa een Gang en
saadan Angst i hendes Stemme. — »Og skulde
der støde ham no'et til, saa — saa har vi jo
kun ham, — for vor Fa'er der gör'et ikke længe
— han gör'et ikke længe.«

»Naa, naa — la' vos ikke tabe Modet, Mette!
Gaa nu ind og ta'e en Kop Kaffe eller et Glas
Pons og vær bare muntre; saa klarer det sig
nok i Enden!« sagde Mads Monsen. Og med
dette sit Yndlingsudtryk klappede han dem

nok engang paa Skuldrnen og førte dem med sig ind i den tilstødende Stue.

Imidlertid var Dansen saa smaat begyndt rundt omkring dem, og snart var den i fuld Gang over hele Salen. Lamperne under Loftet og paa Væggene blev tændt, og inde fra Skænkestuerne kom Folk med rygende Puncheglas. De ældre Mænd kastede Frakkerne, greb den første den bedste af Kællingerne om Livet og buldrede afsted med dem uden at bryde sig om deres Modstand. Oppe paa Forhøjningen i den ene Ende af Salen sad Tosse-Kresten og Per-Æg og gned Violinerne, saa Sveden randt af dem.

Midt paa en af Bænkene langsmed Væggen, klemt inde i den tætte Række, som saae paa Dansen, sad en løjerligt udseende Fyr af ubestemmelig Alder og stirrede med store, stillestaaende Øjne efter Ane, der dansede rundt med Mads Monsens Søn, den kønne Olav. Han var lille af Vækst, men paa hans Knæ hvilede et Par vældige, blaarøde Hænder, og mellem hans Skuldre sad et stort Vandhoved med tyndt, glatkæmmet Haar. Det var Mathias.

Paa Bænken ligeoverfor sad hans Moder og saae bekymret over paa ham. I hendes Skød laa Faderens Haand, over hvilken hun holdt med begge sine, mens han blundede lidt.

Paa en Gang blev der Bevægelse henne ved Indgangsdøren, hvor Provstens hvide Skikkelse kom tilsyne ved Siden af en svulmende Ægtemage og omgivet af Bønderne og deres Koner. Efter en Stund at have betragtet de dansende i stille Henrykkelse ytrede Hans Højærværdighed Trang til at henvende et Par Ord til Forsamlingen, hvorpaa Mads Monsen stak ham et Punscheglas i Haanden, og der blev givet Tegn til Musiken, at den skulde tie.

Der blev stille i Salen. De dansende slap hinanden men blev iøvrig staaende paa samme Plet, hvor de standsede, uden at ytre synderlig Begærighed efter at faa at vide, hvad Proven havde paa Hjærtet.

Hans Tale var da ogsaa præcis den samme, som han nu i ti Aar havde holdt ved denne Lejlighed, og som ikke desmindre stadig bevægede ham selv saa sterk, at hans Stemme bævede og Taarerne traadte ham i de smukke Øjne. Han talte om, med hvilken Fryd han skuede ud over denne store og herlige Forsamling, hvor rig ved fattig, høj ved lav i fælles Glæde samledes efter lykkelig tilendebragt Høst »for at takke den Højeste«. Han bad til Gud, at han vilde bevare dette Fredens Hjem her mellem de yndige Bækker fra »Misundelsens og Tvedragtens Dæmoner« og styrke den

Broderskabsfølelse, der igen paa denne Dag havde givet sig saa skønt og herligt et Vidnesbyrd.

Tilsidst gjorde han en Kunstpavse, traadte et lille Skridt frem og rettede sig i sin fulde ærkebiskoppelige Værdighed.

»Jeg har hørt . . . har ladet mig fortælle, at man . . . at visse Folk holder af at betegne dette Sted som en af Landets »døde Pletter« . . . Kære Venner!« sagde han og gjorde en højtidelig Haandbevægelse uddover Forsamlingen. »Dersom dette er Død, da Gud fri os fra Liv! Men er det Liv, da Gud fri os fra Død!«

Heller ikke denne Vending var fremmed for hans Tilhørere; og dog stirrede de saare opbyggede mod Gulvet, idet han nu gik rundt i Salen for at klinke med hver især.

Saa stemte Musiken atter op, og Dansen tog fat med fornyet Liv, mens Provsten og Provstinden tilligemed Bønderne og deres Koner trak sig tilbage til Kromandens private Værelser, hvor der var dækket et fint Aftensbord med Andesteg og kolde Kyllinger, Rødvin og Svedske-tærte.

Under Provstens Tale var Olav og Ane forsvundne. Mathias' Moder sad paa Bænken og spejdede ængstelig baade efter dem og efter sin Søn, der ogsaa var borte.

Han gik — lidt svinglende af Drik og med rystende Hænder — omkring i Skænkestuerne og søgte; gik ogsaa ud i Haven og over i Rejsestalden og rundt om alle Længerne og ind i Havreboden. Han eftersøgte hver Krog, hvert mørkt Skjul. Men han saae ingen, hørte ikke en Lyd nogetsteds.

Saa gik han langsomt hjemad.

Paa Vejen kom han forbi Mads Monsens Gaard, der laa fornemt gemt bag de høje Stakke som bag en Række mørke Vagttaarne, Han knyttede sine kæmpestore Hænder; han bed Læberne sammen. Om man en Stormnat satte en Svolstik til Straataget derhenne? . . . Hans tykke Læber lo tavst i Mørket. Tanken beredte ham et Øjebliks vild Glæde. Han saae for sig det luende Ildhav . . . de flygtende Kreaturer . . . hele Bondebyen som en Askehob.

Hum-hum. Han kendte godt til den Slags Tanker. Det var ikke første Gang, han følte det værke i Hovedet og stemme for Brystet med dette dumpe — ubestemmelige — der sved og brændte for at vælde frem.

Men det naaede ikke frem; det naaede aldrig frem. Han vidste det godt, allerede den næste Dag vilde det være ovre. Til Majdag vilde han gifte sig med Ane; og naar Olav en Gang fik Gaarden, vilde han kanske en Dag

komme ind til ham paa sine Hosesokker og
med Huen i Haanden bede ham om at unde
ham lidt Arbejde med at køre Møg og oprense
Muddergrøfsterne og snitte Grise — —

Og netop saaledes skete det.

EN VANDRINGSMAND

Der gik en ung Mand henad en opkørt Markvej en Dag mellem Jul og Faste-lavn. Han var fremmed der paa Egnen og havde længe gaaet i sine egne Tanker, da han pludselig standsede og til sin Overraskelse op-dagede, at han befandt sig midt ude i et tavst og udstrakt Øde — en Herregaards store Hov-marker.

Det var altid underlig sorgmodige Stemninger, der vaktes hos ham ved Synet af disse Bondens gamle Lidelses- og Kamppladser. Og paa en saadan taaget Februaridag, hvor en sortblaau Snehimmel hang som en Trusel over Jorden, hvilede der virkelig noget af Valpladsens storladne Tungsind over de vinternøgne Tomter med deres lange Stendiger og enlige Hybentorne.

Det var, som spøgede endnu de svundne Aarhundreders Liv i den bølgende, lavt svævende Jordrøg, der drev hen over Agrene. Man

syntes at se dem for sig — de duvende, tavse Skikkelses, der havde slæbt sig frem her, aget med Plov eller sanket Sten, under Ladefogdens Stokkeslag. Ja, om disse Marker havde kunnet tale! Hvor vilde de ikke have ringet med Stormklokker for Ørene af Nutidens Slægt, hvis Hæder og Hævn det skulde været at høste denne Jord, som Fædrene har pløjet! . . . Der nede i Lavden, hvorfra Herregaardens takkede Gavl kiggede op over Bakken, glimtede endnu den selv samme Rude, gennem hvilken for godt et Aarhundrede siden hin »dullherrige« Greve mønstrede sine Bønder, naar han hver Ugedag lod dem passere forbi under Træhesten med blottede Hoveder; og derovre bag Mosen, langsmed den høje Række Popler, der halvt udviskedes af Taagen, gik den gamle Bygde vej, om hvilken der fortaltes, at ad den slæbtes om Natten Pigeofrene til Borgen med bagbundne Hænder, og om Dagen sprængte Naa-digherren der forbi med sine Svende, mens Bønderne skælvende skjulte sig i Agrene.

Derovre paa den høje, golde Bakke havde Bondebyen ligget. De smaa Sænkninger hist og her i Jordsmonnet viste endnu Brøndenes Plads. Deroppe laa de lave Lerhytter klinede til Bakkehældet; og inde i de mørke, fugtige Rum sad et forarmet og forkuet Folk ved Rug-

melsgrød og Vallesøbe, bøjet af Værk, gnavet af Utøj — spidsende Ørene som en frygtsom Hund ved hver Lyd, der trængte derop fra Dalen.

Hvor syntes det den unge Vandringsmand underlig fjærnt og ubegribeligt altsammen! Det var næsten ikke til at forstaa, at al denne Umenneskelighed virkelig havde fundet Sted saa nær op imod hans eget — Frihedens, Fremskridtets, Humanitetens — Aarhundrede.

Pludselig standsede han foran et lille Hus, der hidtil havde ligget skjult for ham af et højt Stengærde, men som nu paa en særegen Maade tiltrak sig hans Opmærksomhed paa Grund af sin ualmindelige Ælde. Det havde et besynderlig højt, ganske mosgroet Tag og ganske lave, næppe to Alen høje Mure med smaa, blyindfældte Ruder, der spillede i alle Regnbuens Farver. Der var tillige noget ejendommelig livløst, næsten spøgelseagtigt over det. Der var ikke en Lyd at høre derindefra, ikke menneskeligt Liv at spore bag de fuldkommen tomme Vinduer. Man kunde let komme paa den Tanke, at det var en forladt og forglemst Levning fra hine længst henrundne Tider, der paa denne afsidesliggende Plet havde faaet Lov til uforstyrret at smuldre hen.

Af Nysgerrighed gik han hen og kiggede gennem en Rude, og da han intet kunde se og stadig heller intet høre, trykkede han forsiktig paa Dørklinken.

Døren gik villigt op — og han stak Hovedet ind i et lille Forstuekøkken med et opblødt Lergulv, der udsendte en muggen Lugt. En Dør, som han ligeledes aabnede, førte herfra ind i et temmelig stort, lavt og mørkt Rum, hvor Støvet laa i et tykt Lag over et gammelt Egebord og en Bænk. En skimlet Rok og et Par henvisnede Potteplanter, der stod paa Bænken i en tør, askeagtig Jord, kunde for den Sags Skyld godt se ud til at have staaet saaledes urørt i et Aarhundrede. Men et svagt Spor af Tørveos samt de tydelige Mærker efter et Sæt Fingre, der var gaaet hen over Bordpladens Støvlag, viste, at Mennesker dog endnu havde Gang der i Hulen.

Han vilde just vende sig for igen at gaa, da han henne i Sengen — en Slags Fjællekasse med en gardinløs Himmel over — opdagede en Skikkelse, en graa, hentørret Mumie, der laa med Ansigtet ind imod Væggen og dækket af et slunkent Dynevaar, der faldt tæt om et lille bitte Legeme. Et rødt Tørklæde var bundet stramt omkring Hovedet; og oppe under Hagen saaes et Par tynde, voksblege Hænder.

Han traadte forfærdet et Skridt tilbage . . .
et Lig.

I det samme drejede Skikkelsen med Anstrengelse det lille Hoved en Smule om mod Stuen. Og med en Stemme, der fik ham til at fare sammen . . . en lille, hviskende, klangløs Stemme, der syntes at tale til ham fra en anden Verden, blev der sagt:

»Er det dig, Kathrine?«

Han blev saa forvirret ved pludselig at høre en menneskelig Røst og vidste saa lidt, hvorledes han i Hast skulde svare og forklare sig, at han efter en kort Betænkning foretrak ganske sagte at liste ud igen den Vej, han var kommen.

Forsiktig lukkede han Døren efter sig og lod Klinken falde lydløst til.

Da han stod i det Fri, og endnu før han varkommen sig af sin Forbavelse, viste en pjaltet Husmandskone sig for Enden af det høje Dige, bag hvilket han nu blev opmærksom paa en hel Samling af Smaahytter, der stak et Par Skorstenspiber op over Hybentornene.

Konen, der havde et stort to-tre Aars Barn paa Armen, skreg af al sin Magt gennem den tunge, stødvise Vind:

»Vil han snakke med no'en?«

Tonen var saa vredladen, at han blev staende uden at svare. Lidt efter raabte han dog tilbage:

»Sig mig, hvem boer i det Hus her?«

»Hvem der bor der?«

»Ja«.

Hun syntes at betænke sig lidt. Derefter kom det:

»Kan det ikke være ham ligemeget?«

»Aa jo. Men hvorfor ligger det Menneske derinde?«

»Hvad hun ligger der for«, hørte han hende mumle for sig selv (thi Vinden bar med). Endelig satte hun sig langsomt i Bevægelse henimod ham men standsede igen i en halv Snes Skridts Afstand og mørnstrede ham fra Top til Taa.

»Hvad hun ligger der for«, gentog hun.

»Hvor skulde hun kanske ellers ligge?«

»Er hun da syg?«

»Næ«.

»Hvorfor ligger hun da i Sengen?«

»Hvorfor?«

»Ja«.

Hun syntes vedvarende utilbøjelig til at give ham nogen Oplysning. Hun var et tungt, karle-højt Kvindfolk med et udtaeret Ansigt og et magert, kobbernørødt Bryst, der skimtedes nø-

gent inde bag det ophægtede Kjoleliv. Barnet, som hun slæbte paa Armen, var en uformelig Fedtklump med smaa, betændte, rødt opsvulmede Øjne, som kneb sig sammen for at taale Lyset. Dets Ben og Arme vare nøgne. Ogsaa Hovedet var ubedækket; og mellem de tynde, krøllede, rødgule Haar saaes tykke Skorper af sort Arp, der dækkede hele den forreste Del af Hovedbunden.

»Naa, saadan,« sagde Konen og lo pludselig, da han havde forklaret hende, hvorledes han var kommen ind i Hytten, og hvad der var hændt ham derinde. »Saa har hun da faaet sig en ordentlig Forskrækkelse, det gamle Liv! . . . Men hun er ikke syg. Hun er sgu lige saa frisk som en anden, er hun. Men hun er 87 og har ikke været af Sengen i tolv Aar.«

»Ikke været af Sengen i tolv Aar!«

»Nej, Gu' om hun har! . . . Naa, saa hun spurgte, om det var mig, det gamle Skrog!« vedblev hun og lo igen. »Der har hun sgu faaet sig en rigtig Forskrækkelse da! Spurgte hun saa ikke, om det var Vorherre? . . . Ja, for hun ligger jo og venter ham, siger hun — og hun er jo da heller ikke bedre værd for Resten, end at der blev løst op for hende. Jeg venter paa Vorherre, siger hun — han glemmer mig ikke, siger hun — og naar hun saa hører, at

der kommer nogen ude paa Vejen, saa tror hun jo straks, at det er han. Giv mig nu Bogen her hen i Sengen, for der kommer Vorherre, siger hun saa . . . Hun er jo natyrlig ikke rigtig i Ho'edet, forstaar sig; og hun gør sig jo saa mange Spekulationer, naar hun ligger saadan der og spekulerer for sig selv.«

»Men ligger hun da altid saadan ganske alene? Er der ingen, der plejer hende?«

»Plejer hende? Jo, det gør jeg. Det er mig, der hedder Kathrine, som hun snakkede om. Jeg bor hernede i Husene og kigger jo saa op, naar det kan træffe sig, og gi'er hende Føden og holder hende med Renlighed og saadan noget . . . Forresten har hun været et forskrækkelig rapt Fruentimmer, det si'er alle de gamle, som kan huske det. Hun har en Gang løbet omkap med en Hest.«

»Med en Hest.«

»Ja, Gu' har hun saa. Det er løjerlig nok at tænke paa, men sandt er det ligefuldt. Og Børn har hun da ogsaa haft, og endda flere nok, end hun vil være ved. Men hvor er de henne i Verden? . . . Naa, du! — kan du nære dig, din Skidager!«

Den sidste Tiltale gjaldt Barnet, der under denne lange Passiar var bleven utaalmodigt og arrigt rev og sled i Moderens Kjoleliv for at

komme til Brystet. Men hun tjattede ham over Fingrene og vedblev derpaa tungerapt:

»Dersom han har Lyst til det, kan han jo følge med ind — saa kan han jo selv snakke med hende. Hun er saamænd ikke forknyt af sig, hvor gammel hun saa er. Hun kan sgu baade prate og sprate, naar det Sind falder over hende; især naar hun har faaet sig en Kaffetaar, saa kan hun saadan komme med saa meget Tjat og saa mange Gøgeord, at man gerne kunde grine sig ihjel deraf . . . Tys! Kan De høre, hvor hun ligger derinde og spiller Kæve nu? Ja, rigtig i Ho'edet, det er hun natyrligvis ikke. Men hun bliver jo ogsaa 87 til St. Hansdag, Skroget!«

De fulgtes ad ind i Hytten, hvor de traf den Gamle siddende i halvt oprejst Stilling i Sengen og stirre forvildet hen imod Døren.

»Naa, naa! Hvad Fanden er der med jer, Else! I behøver ikke at se saa forskrækket ud. Det var bare denne her fremmede Mand, der var gaaet forkert. Han vil nu kigge ind til jer; det maa han vel nok?«

»Jeg . . . jeg tænkte . . . det var Vorherre,« stammede hun hviskende, endnu rystende af Angst.

»Aa, sikke no'et Sludder, Else! Læg jer nu bare rolig ned; I er jo helt fra'et,« sagde Hus-

mandskonen; og med den Haand, hun havde fri, hjalp hun hende nu til Leje igen i Halmen og klappede Dynevaaret tættere sammen om det lille Legeme.

»Der er ikke stort med Sul paa den mere,« sagde hun til den Fremmede, idet hun løftede paa den ynkeligt afpillede, pibestilkstynde Arm, der laa over Dynen. »Og dersom De vil føle her paa Haanden, saa skal De mærke, hvor kold den er. Det er ligesom man tog paa et Lig — ikke? For hun har det allerværst med den Kuld', det gamle Skidt! Og det er da endelig ikke saa underligt, for den Smule Dyne kan der da ikke være megen Varme i, og Ovnen der trænger ogsaa til Helbredelse, — men Sognet vil nu helst ha'e hende op paa Kassen, skal jeg sige Dem; for de tænker natyrlig, at hun kreperer undervejs.«

Den Gamle laa nu ganske rolig og stirrede med sine smaa, sorte Øjne stift paa den Fremmede, idet hun uafbrudt mumlede for sig selv:

»Jeg tænkte, det var Vorherre.«

Han havde stillet sig hen for Enden af Sengen, og mens Husmandskonen vedblev at fortælle, saae han omkring paa den nøgne Stue — paa den skimlede Rok, den gamle, mørke Seng og dens smudsige Halm. Tilsidst faldt hans Øje paa en Stok, som den gamle havde liggende

hos sig i Sengen; og da han spurgte Konen, hvortil hun kunde bruge den, lo hun og sagde:

»Den bruger hun sgu til Rotterne, de Skarnagtigheder, som er saa føle ved hende om Natten, saa de er nær ved at æde hende op. Hele Diget derude er saa fuldt af det Skab; og saasnart det bli'er Mørkning, kommer de herind og rumsterer saadan rundt i hele Huset og i Sengehalmen, at hun ikke kan nære sig. Det er ikke længere siden end forgangen, at de aad et helt Brød op for hende og jeg havde endda lagt det herop paa Ovnens, for at det ikke skulde komme i Fortræd . . . er det ikke sandt, hvad jeg si'er, Else?«

Den Gamle forsøgte at nikke. Hun slap ikke et Sekund den fremmede Mand med sine stirrende Øjne.

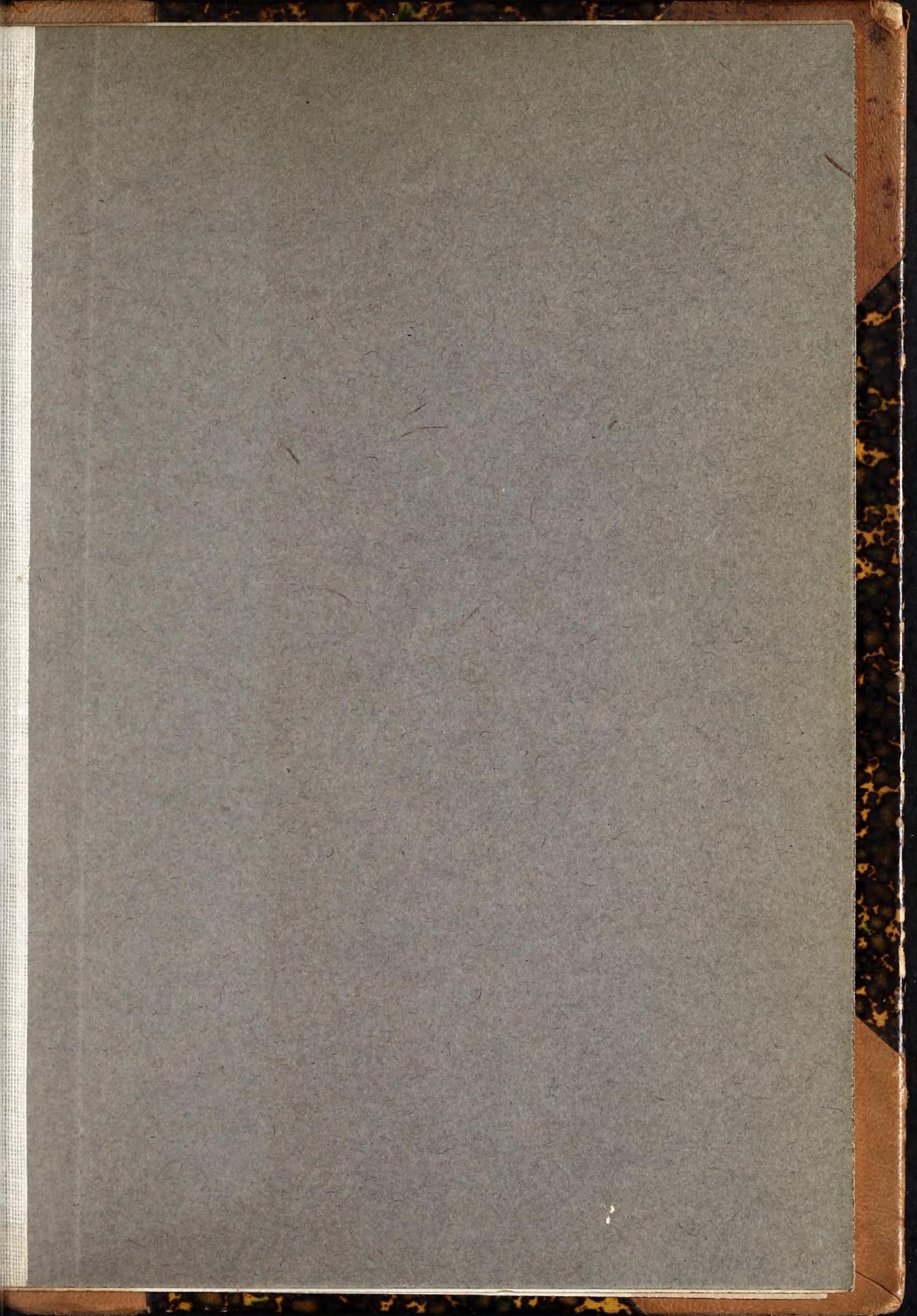
Da han en Timestid senere stod oppe paa Fjordbakernes fede Lerjorder, gik just Solen ned i Vest bag en smal Stribe gyldengult, der strakte sig langs Horisonten under det mørke, tunge Skytag.

Nede for hans Fødder laa den lille Bondeby med sit runde, svagt kobberfarvede Gadekær og sine otte-ti smukke Bøndergaarde, hvorfra den taktfaste Lyd af Plejlene lød som et roligt,

sundt Hjærteslag. Som smaa Herresæder løftede de deres Tage over de klinede Lerhytter, der klumpede sig sammen nede i Sølen med smaa, mørke, fugtige Rum, hvor forarmede og forkuede Væsner sad ved Kartoffelmad og Brændevin, bøjede af Værk, gnavede af Utøj, frygtsomt ventende den Dag i Alderdommen, da Bonden kastede dem ud af deres Huler, og »Sognet« tog dem i sin naaderige Varetægt . . .

Og langsomt og eftertænksomt gentog han for sig selv:

»Frihedens — Fremskridtets — Humanitets Aarhundrede!«.

Langhærs
Bogtrykkeri
København

